

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iosephi Mariae Svaresii, Episcopi Vasionensis, Praenestes
Antiqvae Libri Dvo**

Suarès, Joseph Marie

Romae, 1655

De secessu. 12

urn:nbn:de:hbz:466:1-11894

Adolescentes etiam cum serijs animum appellebant, relinquere nuces dicebantur, vt fufe in Adagijs obseruauit Erasmus. *Nuculas Prænestinos appellabant antiqui* (vti refert Sextus Pompeius Festus) *quod inclusi a Pænis Casilini famem nucibus sustentarunt*: id vero mox recensēbimus. vel quod in eorum regione plurima nux minuta nascitur. Paulus Diaconus hæc ita expressit: *Nuculas Prænestinos* (alias *Prænestini*, alias *Prænestinas*) *appellabant*. Cicero de dictis ex ambiguo loquens, vt illud Africani, ait quod est apud Lucilium.

Ex Liniolib. 23.
Annotat. Festi.

L. 2. de Orat.
Fragm. Lucilij.

Quid Decius Nuculam an confixū vis facere? inquit; Idem Cicero Philippica VI. his verbis notat Prænestinos Nucularum cognomine. *Iacent beneficia Nucule, friget patronus Antonius*. Lucium nempe designans: cuius supra meminimus, & de quo inferius agendum erit.

De secessu.

CAPVT XII.

NON vt in Asylum tantum Præneste commeabant frequentes Romani ciues; verum etiam propter amānitatem, & saluberrimi aeris temperiem, secessus ergo æstate vt plurimum illuc conuolabant. Martialis de littoris Formiani delicijs agens, sic exclamat.

L. 10. Epig. 28.
seu 30.

O temperata dulce Formia litus!

Nam cum seueri fugit oppidum Martis,

Et inquietas fessus exiit curas

Apollinaris omnibus locis præfert.

Non ille sancta dulce Tibur uxoris,

Nec Tusculanos, Algidosue secessus,

Prænestæ nec si Antiumque miratur.

(arq̄ba)

Et

Lib. 1. 6. 11.

Et iuculentum de Prænestino secessu L. Flori testimonium habemus. *Tibur nunc suburbanum, & æstiuæ Præneste delicia nuncupatis in Capitolio votis petebantur.* ita ille Traiani ævo, ut creditur. Antea tamen secesserat eo Flaccus Horatius poetarum lepos, & Lyricæ delictum Camænæ, qui canit Homerum a se Prænestæ relectum in epistola ad Lollium:

L. 1. 1. 5. ep. 1.

*Troiani belli scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romæ Præneste relegi,
Qui quid sit pulchrum, quid turpe, quid vile, quid non,
Plenius ac melius Chryssippo ac Crantore dicit.*

Forfitan æstus vitandi causa, & ad opacum frigus captandum Præneste tunc Flaccus agebat. altior enim situs & nemorosus minus obnoxius est caloribus. vnde Præneste frigidum vocat idem Horatius:

de 4. 1. 3.

*Vester Camanæ vester in arduos
Tollor Sabinos, seu mihi frigidum
Præneste, seu Tibur supinum,
Seu liquida placuere Baia.*

Satyr. 3.

Sic Prænesten gelidam nominavit Iuuenalis supra laudatus. Eo vero Flaccus ventitabat Augustum, seu Mæcenatem Augusti comitem assiduum & fidum vel sectatus, vel imitatus. Nam Augustus, teste Suetonio, ex secessibus præcipue frequentauit mari imam, insulasque Campaniæ, aut proxima Vrbi oppida Lanuuium, Præneste, Tibur: ubi etiam in porticibus Herculis templi per sepe ius dixit. & itinera lectica, & noctibus fere, eaque lenta, & minuta faciebat; ut Præneste, vel Tibur biduo procederet, ac si qua mari posset peruenire potius nauigabat. A. quoque Gellius Hadriani ævo in recessu Prænestino vespertina ambulatione solus obambulâs considerabat qualis, quantaque esset particularum, quarumdam in oratione Latina varietas. sed vberius pandit quid illo in recessu ageret. *Quando ab arbitrarys*

L. 11. c. 13. N. Att.

(adijcit)

(adijcit) negotijsque otium est, & motandi corporis aut spatiamur, aut vestamur, quæere nonnunquam apud memetipsum soleo res eiusmodi paruas quidem, minutasque, & hominibus non bene eruditis aspernabiles, sed ad veterum scripta penitus noscenda, & ad scientiam linguæ Latinæ cum primis necessarias. Plinius Secundus ad Apollinarem scribens suum in Tusculis secessum, villamque ibi suam graphice depingens, addit: *Habes caussas cur ego Tuscos meos, Tusculanis, Tiburtinis, Prænestinisque meis præponam. nam super illa, quæ retuli, altius ibi otium, & pinguius, atque securius: nulla necessitas togæ, nullus accersitor e proximo.* M. Antoninus Philosophus Imperator, teste Capitolino, sub ipsis profectiois Germanicæ diebus in secessu Prænestino agens filium nomine Verum Cæsarem exfecto sub aure rubere septennem amisit, quem non plus quinque diebus luxit; cōsolatusque etiam medicos, actibus publicis se reddidit. Symmachus sub Theodosio Augusto flores Patri scribit. *Interea loci de Prænestina successione siluisti, cuius fama mihi fecit indicium, quam vellem delicijs vestris improvisus obrepere: licet Campaniæ amena præniteant, mihi tamen esset accommodatius agitare vobiscum, & spiraculis regionis illius æstiuam flagrantiam temperare.* Idem quoque scribēs Eutropio. *Haut olim tamen, ait, Urbem rure mutaueram, ut æstas mihi Prænestino Algidō frangeretur, si interuentus negotij familiaris recipit otium meum.* Idem quoque Decio hæc exarat loco iam prolato. *denique ruri cum parentibus otiabar, ut algore Prænestini diuersorij flagrantiam torrida æstatis excluderem, eoque loci repererunt litteræ tuæ: sed ubi omnes molestias, quas Pado auctore tolerasti, sollicita lectione percensui, accusato vernula tuo flumine, cuius turbidos meatus, & infidam aquã expertus es, retuli conseruationis tuæ gratiam Dijs auctioribus, BONAEQUE FORTVNAE.*

D

Septi-

Chron. Cassinen.
l. 2. c. 80.

Chron. ad an. 1047

Platin.

Zenus MS. Cod.
Vatic. 5942.

Pandolph. Pisan.
Cod. Vatic.

Baron. ann. 1117.

Septimo fere postea sæculo Damasus II. Pontifex Romanus; qui ortus e Bauaria, & prius Popo Bagnarius vocatus, Brixienfis Episcopus, atque Aquileienfis Patriarcha fuerat, cum se animi recreandi caussa, & ad fugiendos Romani cœli feruores Præneste contulisset, anno a CHRISTI natali MCLVIII. die VI. Idus Augusti fato functus est, vti Leo Ostien, Sigonius, Panuinius, & Ciaconius, atque Cardinalis Baronius ad dictum annum, ex eoq; Spondanus attestantur: tum ad Sancti Laurentij extra Vibem sepultus fuit, Hermanno Contracto teste. Nihilofecius tamen Paschalis II. cum grauissime laborasset Anagninæ, simul atque sanatus fuit Præneste adijt, & Beato Agapito, quem vnice Protectorem gens colit, dedicatam Basilicam consecrauit ingenti cum iucunditate, sicut illum supplices orauerant Anagninæ Prænestini; & qui antea in lecto alterius auxilio suspensus sedere vix poterat, ante altare per se erectus Missarum solemnia celebravit, & Natiuitatis Domini vigilias, Romani ordinis Missas, & matutinum post Missam, & iterum Missam, & post processiones Octauas, & Epiphantias, &c. Audiuit ibidem Caloioannis Imperatoris Constantinopolitani, qui patri Alexio demortuo successerat, Oratores, quos ibi receperat, & lætos expeditosque remisit, cum eis dixisset vt suo nomine Caloioannem contra Saracenos animarent: quæ ad annum CHRISTI nati MCLVII. gesta sunt, legunturque hac de re incisæ marmoris hæ Inscriptiones in Ecclesia Cathedrali.

Anno Dominice Incarnationis millesimo cxxvj. xviii. Kal. Febr. Indic. x. dedicatum est Altare, & Crypta Sancti Agapiti Martyris per Dominum Cononem Prænestinum Episcopum. in quo videlicet Altari requiescunt corpora SS. Marti. Agapiti, Gordiani, & Abundij: & recondite sunt Reliquæ SS. Mart. Miliani, & Nimphe.
Anna

RC Anno Dominicae Incarnationis MCVII. m. Decem-
 brio sac. die xvj. Indict. xj. dedicata est superior Eccle-
 sia, & Altare sancti AG. Mart. a Domino Paschali II.
 Papa anno Pontificatus eiusdem xviiiij. in quo videlicet
 Altari recondita sunt Reliquae Apostolorum, & Sancto-
 rum Mart. Calixti, Martini Papae, Agapiti, Valentini,
 Tiburtij, & Socij. & beatae Agathae Virginis, & Sancti Sil-
 uestri Confessoris. Interfuerunt huic dedicationi Mai-
 fredus Tiburtinus Episcopus, Berardus Marsicanus
 Episcopus, & Ecclesiae Romanae Cardinales Presbyteri
 Diaconi GG. AVRIFEX.

Eugenium III. Pontificem Maximum anno MCLIII.
 mansisse in finitimis Vrbi locis, Tiburi, Praenestae, at-
 que Tusculi Ciaconius auctor est. Et vero saluberrimus & purissimus ibi aer, ipsoque in monte praeser-
 tim ducitur. Tom. L. Vit. Pont.

De Ludis.

CAPVT XIII.

LLICIEBANT & detinebant etiam eos,
 qui Praenestae degerent, Ludi; quorum &
 Cicero meminit hisce verbis: *Habes, quae,
 dum tu abes, loquuti sunt. Ludi interea Prae-
 nestae, ibi Hirtilius, & isti omnes, & quidem Ludi dies
 octo; quae caena? quae deliciae? Res interea fortasse tran-
 sacta est. O miros homines! at Balbus aedificat, n̄ γὰρ
 αὐτῷ μέλει, verum si quæris hominē homini nō recta, sed
 voluptaria querenti nonne βεβιωται; Tu interea dormis.*
 Sub Theoderico rege Gothorū ludi Praenestae peracti L. 6. Var. ep. 15.
 videntur e Cassiodoro in formula Vicarij Urbis Ro-
 mae. illi enim edicitur: *Intra quadragesimum sanctissi-
 mae Urbis iura custodis: Praenestae Ludos edis in vicem*